

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تعلیم و تَعَلُّم عبادت است. امام خمینی (ره)

تعلیمات دینی

چهارم دبستان

نیازهای ویژه

(ذهنی)

۱۳۹۵-۹۶

تعلیمات دینی

چهارم ابتدایی

مؤلفین:

ربابه ریاضی - ملک قریب گرگانی
اعظم جهانشاد - زهرا فروغی - مینا حسنی

مدیر هنری: پدرام حکیمزاده

ویراستاری: امیر خزائلی

تصویرسازی: علیرضا نجف پور - علی موسوی تبار

حروف چینی: فاطمه ناصری

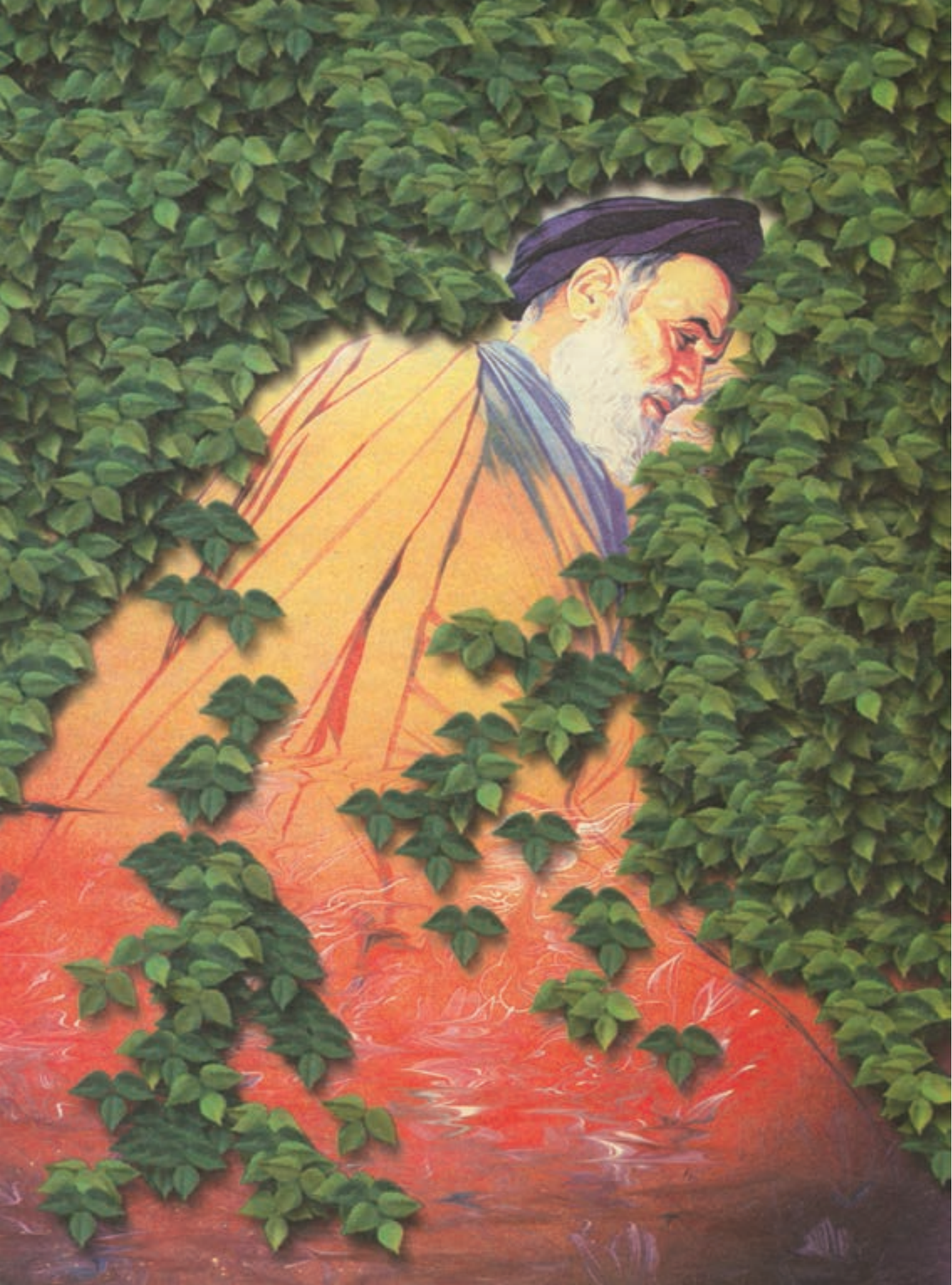
صفحه آرای: زهره بهشتی شیرازی

طراح جلد: مجید ذاکری

چاپخانه: شرکت افست «سهامی عام» (www.Offset.ir)

شابک ۹۶۴-۰۵-۰۷۴۲-۳ ISBN 964-05-0742-3

بسم الله الرحمن الرحيم

﴿... و من احيها فکانها احيا الناس جميعاً...﴾

بی سبب نیست که کار معلمان کودکان استثنایی را به دشغل انبیاء و مصلحان بزرگ عالم^۱ تشبیه کرده اند، چرا که ماهیت تلاش عاشقانه‌ی آنان جهاد در مسیر احیاء انسان هاست. موفقیت در این جهاد خداجویانه مرهون تدوین برنامه‌ی درسی متناسب با توانمندی‌ها و نیازهای دانش‌آموزان استثنایی است به نحوی که نارسایی برنامه‌های درسی و شرایط آموزش و پرورش عمومی برای دربرگرفتن این گروه از دانش‌آموزان، حذف آنان از جریان تعلیم و تربیت عمومی را موجب نشود. اینک خدا را شاکرم که پس از مدت‌ها تلاش ایثارگرانه‌ی معلمان و کارشناسان این سازمان بار دیگر به بار نشست و بخش دیگری از مجموعه‌ی برنامه‌های درسی ضروری برای پرورش استعدادهای دانش‌آموزان عزیزی که در یادگیری و نیازها شرایط متفاوتی دارند برای بهره‌گیری آنان به چاپ رسید.

در این راستا محتوای کتب درسی کودکان استثنایی در مدارس ویژه به منظور تمهید زمینه‌های فراگیری مطالب و مهارت‌هایی که دانش‌آموزان را برای زندگی در جامعه‌ی امروز آماده می‌سازد طراحی شده است. امیدوارم تکمیل این حلقه‌های نهایی زنجیره آموزش و پرورش عمومی و حرفه‌ای، با فراهم آوردن کفایت‌های فردی و اجتماعی لازم، آرزوهای عموم معلمان و والدین این کودکان و نوجوانان را جامه واقعیت ببوشد.

بر خود فرض می‌دانم از تمامی دست‌اندرکاران تدوین این مجموعه در سازمان و نیز مقام محترم عالی وزارت، مسؤولین و دست‌اندرکاران سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی به ویژه، اداره‌ی کل چاپ و توزیع کتب درسی که با حمایت‌های خود در برآورده شدن این نیازها و آرزوی معلمان و دانش‌آموزان استثنایی نقش بزرگی را ایفاء کردند، صمیمانه سپاسگزاری نمایم. از آن‌جا که هیچ اثر انسان ساخته‌ای بدون ضعف و کاستی نخواهد بود، مشتاقانه چشم به راه نظریات و پیشنهادهای صاحبان اندیشه و تجربه در جهت ارتقاء کیفیت این برنامه‌ها خواهیم بود.

و ما توفیقنا الاّ با... العزیز الحکیم

معاون وزیر و رییس سازمان آموزش و پرورش استثنایی

۱- از فرمایشات مقام معظم رهبری به معلمین استثنایی

فهرست

صفحه	عنوان
۲	حمد خدا
۳	خدای دانا و توانا
۷	شکر خدای مهربان
۸	پسر راستگو
۱۰	درست کاری
۱۲	زندگی حضرت محمد (ص)
۱۴	بهترین دین
۱۶	دوازده امام
۱۷	امام اول، حضرت امام علی (ع)
۱۹	پدر مهربان
۲۱	دوست خوب
۲۳	نتیجه‌ی کارهای ما
۲۴	نماز بهترین عبادت
۲۶	وقتی می‌خواهم نماز بخوانم ...
۲۹	قبله
۳۳	چگونه نماز می‌خوانم (۱)
۳۹	چگونه نماز می‌خوانم (۲)
۴۱	وقت‌های نماز هر شبانه روز
۴۲	وقت نماز است

حمد خدا

حمد خدای یکتا	که آفریده ما را
کنیم او را ستایش	که داد به ما آسایش
دست دعا برداریم	شکر یزدان گذاریم
خواهیم ز یزدان پاک	ایران شود تابناک
زنده بماند پدر	آسوده باشد مادر
ما هم شویم با سواد	کنیم ایران را آباد

خدای دانا و توانا

به تصویرهای این صفحه و صفحه ی بعد نگاه کنید و بگویید هر یک چه کاری

انجام می دهند.

آیا می‌دانید، بدن ما برای کار و بازی به چه چیزهایی احتیاج دارد؟

بدن ما برای کار و بازی به آب و غذا احتیاج دارد.

آیا می‌توانید چند غذا را که برای سالم ماندن و بزرگ شدن بدن لازم است،

نام ببرید؟

بدن ما، برای سالم ماندن و بزرگ شدن به غذاهای گوناگون احتیاج دارد.

آیا می‌دانید چه کسی آب و غذاهای گوناگون را آفریده است؟

خدای دانا و توانا. او به فکر ما بوده و همه‌ی چیزهایی را که لازم داریم،

آفریده است.

همه‌ی ما خدای دانا و توانا را دوست داریم و او را برای نعمت‌هایی که به

ما داده است شکر می‌کنیم.

کار در کلاس

نام چند نعمت خدا را بنویسید.

شکر خدای مهربان

ای خدای مهربان! تو را شکر می گویم که ما را آفریدی.
ای خدای مهربان! تو را شکر می گویم که ماه و خورشید را آفریدی.
ای خدای مهربان! تو را شکر می گویم که باران و برف را آفریدی.
ای خدای مهربان! تو را شکر می گویم که جانوران و گیاهان را آفریدی.
ای خدای مهربان! تو را شکر می گویم که این همه نعمت را آفریدی.
ای خدای مهربان! من تو را خیلی دوست دارم.

پسر راستگو

روز جمعه بود. احمد و رضا در کوچه مشغول توپ بازی بودند. ناگهان توپ به شیشه‌ی منزل آقای اکبری خورد و آن را شکست. احمد و رضا فرار کردند و به خانه برگشتند. اما احمد از کارش بسیار ناراحت بود، برای همین، دوباره به کوچه برگشت. او آقای اکبری را دید که با حسن دعوا می‌کند و به او می‌گوید: «چرا شیشه را شکستی؟ مگر نمی‌دانی کوچه جای توپ بازی نیست؟!»

حسن جواب داد: «من این کار را نکرده‌ام!» ولی آقای اکبری با ناراحتی گفت: «به جز تو شخص دیگری این جا نیست!» احمد با دیدن آن‌ها بسیار ناراحت شد و به طرف آقای اکبری رفت و گفت: «حسن تقصیری ندارد. من و رضا توپ بازی می‌کردیم که توپ به شیشه

خورد و آن را شکست. حالا هم من از کار خود خیلی پشیمان هستم و قول می‌دهم دیگر در کوچه توپ بازی نکنم.»

آقای اکبری وقتی حرف‌های احمد را شنید به او گفت: «با این که از شکستن شیشه خیلی ناراحت شده‌ام ولی چون پسر راستگویی هستی تو را می‌بخشم. اگر راستش را نمی‌گفتی، من حسن را مقصر می‌دانستم و ممکن بود حسن برای کاری که نکرده است، تنبیه شود.»

برای همین است که دین اسلام می‌گوید:

«یک مسلمان باید راستگو باشد و هیچ وقت دروغ نگوید.»

کار در کلاس

این داستان را در کلاس تعریف کنید.

درست کاری

زنگ مدرسه زده شد. محسن برای رفتن به خانه از دوستانش خداحافظی کرد. او در حالی که از حیاط مدرسه می گذشت، ناگهان چشمش به یک ساعت افتاد. جلو رفت و آن را از روی زمین برداشت. محسن مدت ها بود که دلش می خواست یک ساعت داشته باشد. برای همین آن را به دست خود بست و با خوش حالی به سوی خانه رفت.

وقتی به خانه رسید، به طرف مادرش دوید و گفت: «مادر جان! من امروز این ساعت را در حیاط مدرسه پیدا کردم. ببین چه قدر قشنگ است!»
مادر ساعت را دید و گفت: «بله خیلی قشنگ است ولی کار درستی نکردی که آن را به خانه آوردی. کار درست این بود که ساعت را به آقای ناظم می دادی تا او صاحب آن را پیدا کند.»

می‌دانی پسر! درست کاری یکی از دستوره‌های دین اسلام است و یک انسان درست کار هرگز مال کسی را بدون اجازه‌ی صاحبش بر نمی‌دارد. خداوند هم کسانی را که درست کار باشند، دوست دارد و به آن‌ها پاداشِ خوب می‌دهد.»

محسن با شنیدن این حرف‌ها ساعت را از دست خود باز کرد و در کیفش گذاشت و گفت: «مادر جان! فردا که به مدرسه رفتم حتماً ساعت را به آقای ناظم خواهم داد تا آن را به صاحبش برگرداند.»

پرسش

- ۱- به کسی که هرگز مال دیگری را بدون اجازه بر نمی‌دارد، چه می‌گویند؟
- ۲- اگر شما چیزی را پیدا کردید، چه می‌کنید؟

زندگی حضرت محمد (ص)

نام پدر حضرت محمد (ص) عبدالله و نام مادرش آمنه است. حضرت محمد (ص) شش ساله بود که آمنه از دنیا رفت. بعد از مرگ مادرش، عبدالمطلب، پدربزرگ محمد از او نگهداری می کرد. عبدالمطلب محمد را خیلی دوست داشت و با او مهربان بود. محمد از کودکی خدا را می شناخت. او همیشه خوردن غذا را با نام خدا شروع می کرد و بعد از غذا، خدا را شکر می کرد. او هیچ وقت دروغ نمی گفت و حرف های زشت نمی زد. با صدای بلند نمی خندید و همیشه لبخند می زد. حضرت محمد (ص) در جوانی بسیار درست کار بود و مردم به او «محمد امین» می گفتند. وقتی حضرت محمد (ص) چهار سال داشت از طرف خداوند مهربان برای پیامبری انتخاب شد.

پرسش

- ۱- نام پدر و مادر حضرت محمد (ص) چیست؟
- ۲- بعد از مرگ آمنه، چه کسی از حضرت محمد (ص) نگهداری می کرد؟
- ۳- حضرت محمد (ص)، خوردن غذا را با نام چه کسی شروع می کرد؟
- ۴- رفتار حضرت محمد (ص) چگونه بود؟ دو مورد را بنویسید.
- ۵- حضرت محمد (ص) در چند سالگی به پیامبری رسید؟

بهترین دین

خدای مهربان دین اسلام را به وسیله‌ی حضرت محمد (ص) برای ما فرستاد تا راه درست زندگی کردن را به ما نشان دهد. دین اسلام بهترین و کامل‌ترین دین است. دین اسلام به ما یاد می‌دهد که: خدای مهربان را پرستیم؛ راستگو و درست کار باشیم؛ به نیازمندان کمک کنیم؛ خوش اخلاق و با ادب باشیم؛ به پدر و مادر خود خوبی کنیم. پاکیزه باشیم و در کارهای خوب با یک دیگر همکاری کنیم.

ما مسلمانان باید دستورهای دین اسلام را انجام دهیم تا زندگی بهتری داشته باشیم. کتاب دینی ما مسلمانان قرآن است.

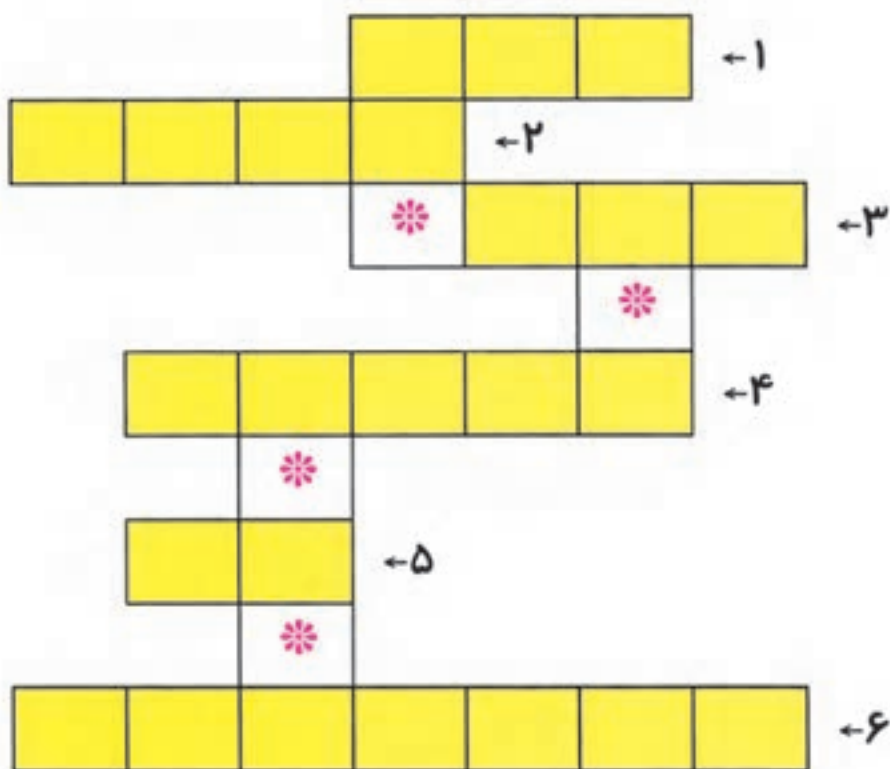
پرسش

- ۱- بهترین و کامل‌ترین دین کدام است؟
- ۲- پیامبر ما مسلمانان کیست؟
- ۳- دو مورد از دستورهای دین اسلام را بنویسید.
- ۴- کتاب دینی ما مسلمانان چه نام دارد؟

جدول

- ۱- ما هر کاری را با نام ..... شروع می کنیم.
- ۲- یک مسلمان هیچ وقت ..... نمی گوید.
- ۳- ما خدا را برای نعمت هایی که داده است ..... می گوئیم.
- ۴- ما مسلمانان دستورهای دین ..... را انجام می دهیم.
- ۵- یکی از نعمت های خدا ..... است که بدون آن نمی توانیم زنده بمانیم.
- ۶- به کسی که هرگز مال دیگری را بدون اجازه بر نمی دارد ..... می گویند.

دوازده امام

حضرت محمد (ص) به دستور خدا امامان را انتخاب کرد تا بعد از پیامبر راهنمای ما باشند.

ما دوازده امام داریم. که یکی بعد از دیگری مردم را رهبری می‌کنند و دستورها و پیام‌های خدا را برای مردم می‌گویند.

اول – حضرت امام علی (ع)

دوم – حضرت امام حسن (ع)

سوم – حضرت امام حسین (ع)

چهارم – حضرت امام سجاد (ع)

پنجم – حضرت امام محمد باقر (ع)

ششم – حضرت امام جعفر صادق (ع)

هفتم – حضرت امام موسی کاظم (ع)

هشتم – حضرت امام رضا (ع)

نهم – حضرت امام محمد تقی (ع)

دهم – حضرت امام علی نقی (ع)

یازدهم – حضرت امام حسن عسکری (ع)

دوازدهم – حضرت امام مهدی

امام زمان (ع)

امام اوّل حضرت امام علی (ع)

نام امام اوّل ما حضرت علی (ع) است. پیامبر بزرگ اسلام، حضرت علی (ع) را به دستور خدا انتخاب کرد تا پس از پیامبر، مردم را رهبری کند. حضرت علی (ع)، پسر عموی پیامبر بود. پیامبر از کودکی، حضرت علی (ع) را به خانه‌ی خود بُرد و مانند یک پدر مهربان از او مواظبت کرد.

علی (ع)، محمّد (ص) را بسیار دوست داشت و اخلاق و رفتار اسلامی را از او یاد گرفت. حضرت علی (ع) پسر با ادبی بود، به مردم احترام می گذاشت، راستگو و پاکیزه بود، با کودکان مهربان بود و آنها را دوست داشت. او بسیار قوی و شجاع بود و در کارها به پیامبر کمک می کرد.

حضرت علی (ع) ده ساله بود که دین اسلام را قبول کرد و اولین مردی بود که مسلمان شد.

در ۱۹ (نوزدهم) ماه رمضان، وقتی حضرت علی (ع) در مسجد مشغول خواندن نماز صبح بود، با ضربه‌ی شمشیر، به دست ابن ملجم زخمی شد و در ۲۱ (بیست و یکم) ماه مبارک رمضان به شهادت رسید.

پرسش

- ۱- نام امام اول ما چیست؟
- ۲- رفتار حضرت علی (ع) چگونه بود؟ (دو مورد را بنویسید)
- ۳- اولین مردی که مسلمان شد، کیست؟
- ۴- حضرت علی (ع) در چه تاریخی به شهادت رسید؟

پدر مهربان

در زمان حضرت علی (ع) پسری بود که با مادرش زندگی می کرد. پدر او در جنگ شهید شده بود.

آن ها بسیار فقیر بودند و زندگی سختی داشتند.

پس از آن که حضرت علی (ع) از زندگی سخت آن ها باخبر شد، هر روز به خانه ی آن ها می رفت و برایشان غذا می بُرد. امام علی (ع) با آن پسر مانند یک پدر مهربان رفتار می کرد. آن پسر هم امام علی (ع) را خیلی دوست داشت. روز ۱۹ ماه رمضان بود. مادر آن پسر در حالی که گریه می کرد به خانه آمد و گفت:

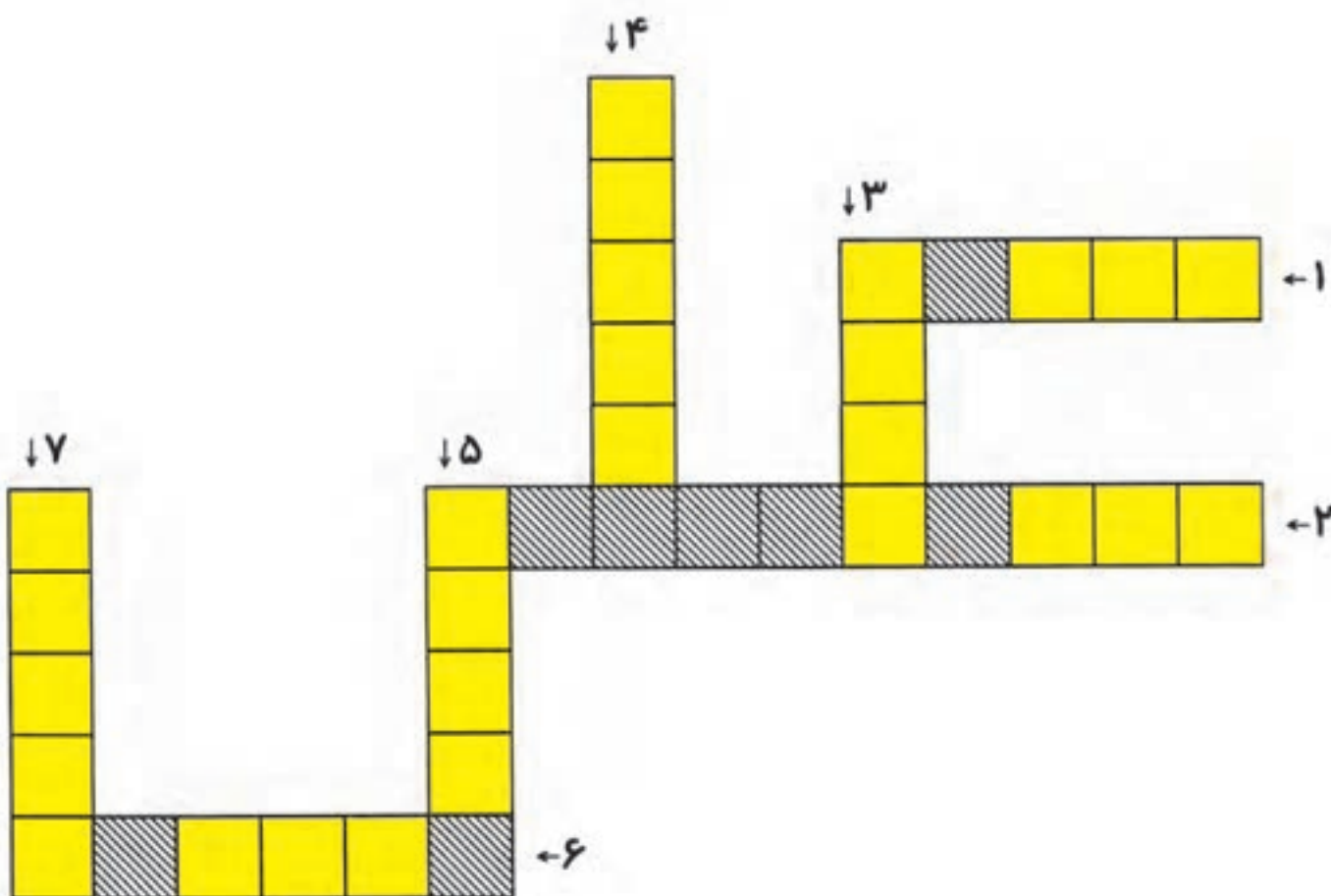
«امام علی (ع) زخمی شده است و می گویند آن حضرت برای خوب شدن زخمش باید شیر بخورد. پسر پس از شنیدن حرف های مادرش یک کاسه ی شیر برداشت و با گریه به طرف منزل امام علی (ع) رفت.

وقتی به در خانه ی حضرت علی (ع) رسید کودکان زیادی را دید که با کاسه های پُر از شیر به دیدن او آمده اند.

آن روز او فهمید که حضرت علی (ع) برای بسیاری از کودکان مانند یک پدر بوده است.

جدول

- ۱- اولین مردی که مسلمان شد.
- ۲- امام دوّم ما مسلمانان است.
- ۳- نام مادر حضرت محمّد (ص)
- ۴- امام علی (ع) در این ماه به شهادت رسید.
- ۵- نام کتاب آسمانی ما مسلمانان است.
- ۶- همه چیز را او آفریده است.
- ۷- دینی که حضرت محمّد (ص) برای مسلمانان آورده است.

دوست خوب

وقتی مجید از مدرسه به خانه برگشت، مادرش دید که او خیلی ناراحت است. از او پرسید: «پسرم چه شده؟! از چیزی ناراحتی...؟!»
مجید گفت: «بله، احمد از فردا دیگر به مدرسه‌ی ما نمی‌آید، چون آن‌ها اسباب‌کشی کرده‌اند و به محلّ دیگری رفته‌اند.
می‌دانی مادر جان! احمد یکی از دوستان خوب من است. او پسر با ادب و مهربانی است. هیچ وقت با کسی دعوا نمی‌کند در کارها به دیگران کمک می‌کند. دروغ نمی‌گوید و همیشه کارهایی می‌کند که دیگران خوش حال شوند.»
مادر پرسید: «اگر احمد پسر بدی بود و کارهای خوب انجام نمی‌داد باز هم از رفتن او ناراحت می‌شدی؟»

مجید گفت: «نه، اگر احمد پسر بدی بود از رفتن او ناراحت نمی شدم.»
مادر گفت: «برای همین، باید همیشه کارهای خوب انجام دهیم و از کارهای
بد دوری کنیم تا همه، ما را دوست داشته باشند.»

کار در کلاس

داستان این درس را در کلاس تعریف کنید.

نتیجه‌ی کارهای ما

مردم دو گروه هستند:

یک گروه به دستورهای خدای مهربان عمل می‌کنند و کارهای خوب انجام می‌دهند. آن‌ها خوش اخلاق و مهربان هستند و به دیگران کمک می‌کنند. گروه دیگر کسانی هستند که به دستورهای خدای بزرگ عمل نمی‌کنند. به نظر شما این دو گروه با هم مساوی هستند؟ شما کدام یک را دوست دارید؟ آدم‌های خوب و بد پیش خدا هم مساوی نیستند. خداوند کسانی را که کارهای خوب انجام می‌دهند، دوست دارد و آن‌ها را به بهشت می‌برد و کسانی را که کارهای بد انجام می‌دهند دوست ندارد و آن‌ها را به جهنم می‌برد.

پرسش

- ۱- مردم چند گروه هستند؟ آن‌ها را نام ببرید.
- ۲- آیا همه‌ی آدم‌ها پیش خدا مساوی هستند؟
- ۳- چند کار خوب را نام ببرید.

نماز، بهترین عبادت

روزی مادر زهرا می‌خواست نماز بخواند. زهرا پیش مادر آمد و گفت:
«مادر جان! چرا نماز می‌خوانی؟»

مادر گفت: «نماز از بهترین عبادت‌ها است. ما مسلمانان در نماز با خدایِ خوب
و مهربان حرف می‌زنیم. کسی که نماز می‌خواند با دیگران مهربان و خوش‌رفتار
است. هیچ وقت دروغ نمی‌گوید و به دیگران بدی نمی‌کند.»

پیامبر، کسانی را که نماز می‌خوانند، دوست دارد. خدا هم، کسانی را که نماز
می‌خوانند، دوست دارد و به آن‌ها پاداش خوب می‌دهد.»

زهرا پرسید: «مادر جان! شما هر روز چند بار نماز می‌خوانید؟»

مادر گفت؛ «دخترم! هر مسلمان باید در شبانه روز، پنج بار نماز بخواند.

نماز صبح ۲ رکعت است.

نماز ظهر ۴ رکعت است.

نماز عصر ۴ رکعت است.

نماز مغرب ۳ رکعت است.

نماز عشا ۴ رکعت است.

پرسش

- ۱- بهترین عبادت چیست؟
- ۲- در هنگام نماز با چه کسی صحبت می کنیم؟
- ۳- هر مسلمان در شبانه روز چند بار نماز می خواند؟
- ۴- نماز صبح چند رکعت است؟
- ۵- نماز مغرب چند رکعت است؟
- ۶- کدام نمازها چهار رکعت هستند؟

وقتی می خواهیم نماز بخوانم ....

* اگر لباسم کثیف باشد، آن را عوض می کنم.

* با آب پاک وضو می گیرم.

* جانمازم را رو به قبله پهن می‌کنم.

* چادر و مقنعه‌ی تمیز و پاکی را سرم می‌کنم.

آرام و بدون حرکت رو به قبله می ایستم و سرم را به این طرف و آن طرف بر نمی گردانم.

- * نمی خندم، گریه نمی کنم، حرف نمی زنم و چیزی نمی خورم.
- * فقط به خدا فکر می کنم چون می خواهم با او حرف بزنم.

پرسش

- ۱- لباس های ما هنگام نماز خواندن باید چگونه باشد؟
- ۲- هنگام نماز خواندن به کدام طرف می ایستیم؟
- ۳- هنگام نماز خواندن چه کارهایی را نباید انجام دهیم؟

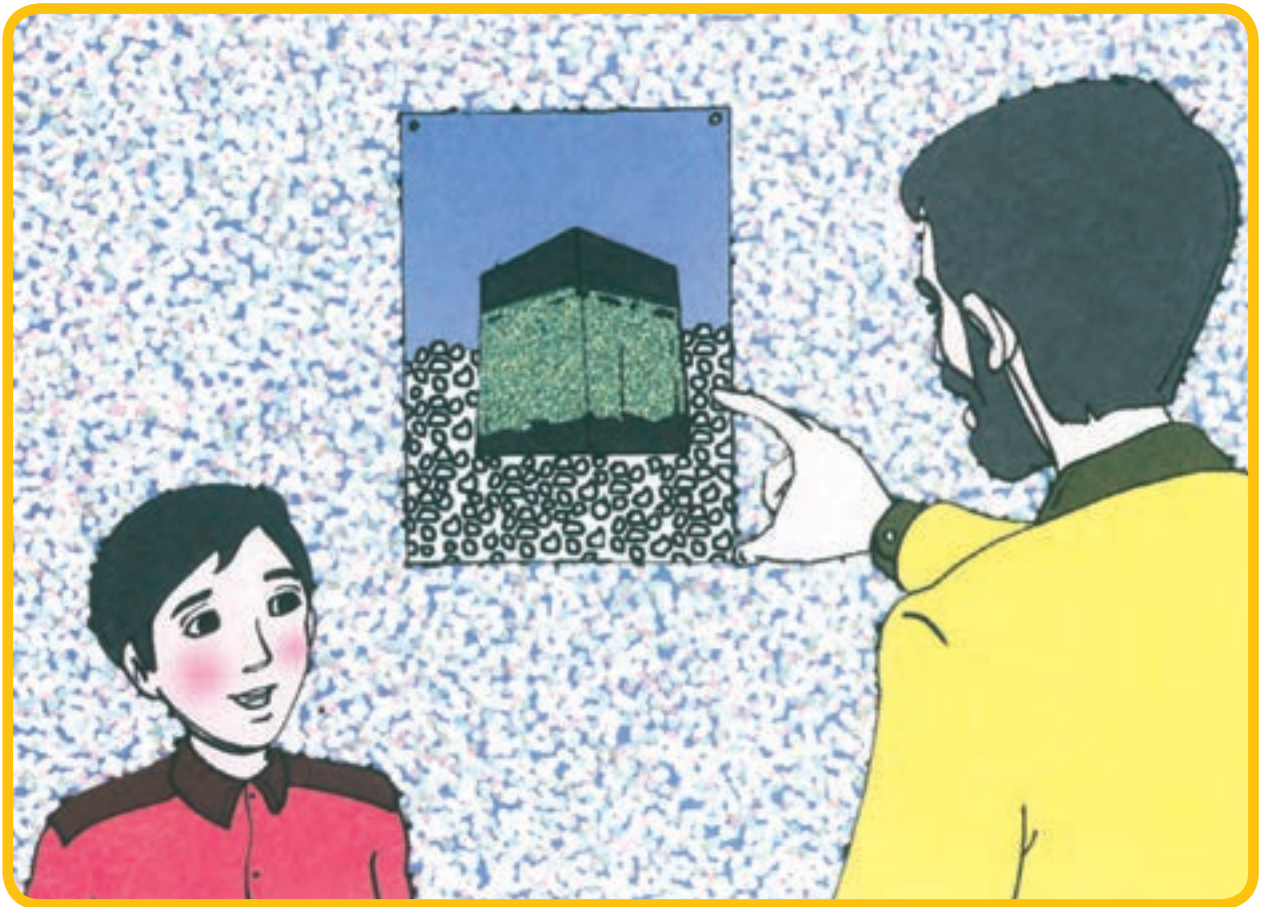
قبله

حمید برای خواندن نماز، جانمازش را پهن کرد.
پدر او را دید و گفت: «چرا جانمازت را به این طرف پهن کرده‌ای؟!»
حمید گفت: «پدر جان! امروز می‌خواهم به این طرف نماز بخوانم.»

پدر گفت: «تو نمی‌توانی به هر طرف که می‌خواهی، نماز بخوانی.
تو باید فقط رو به قبله نماز بخوانی.»
حمید پرسید: «قبله کجاست؟»

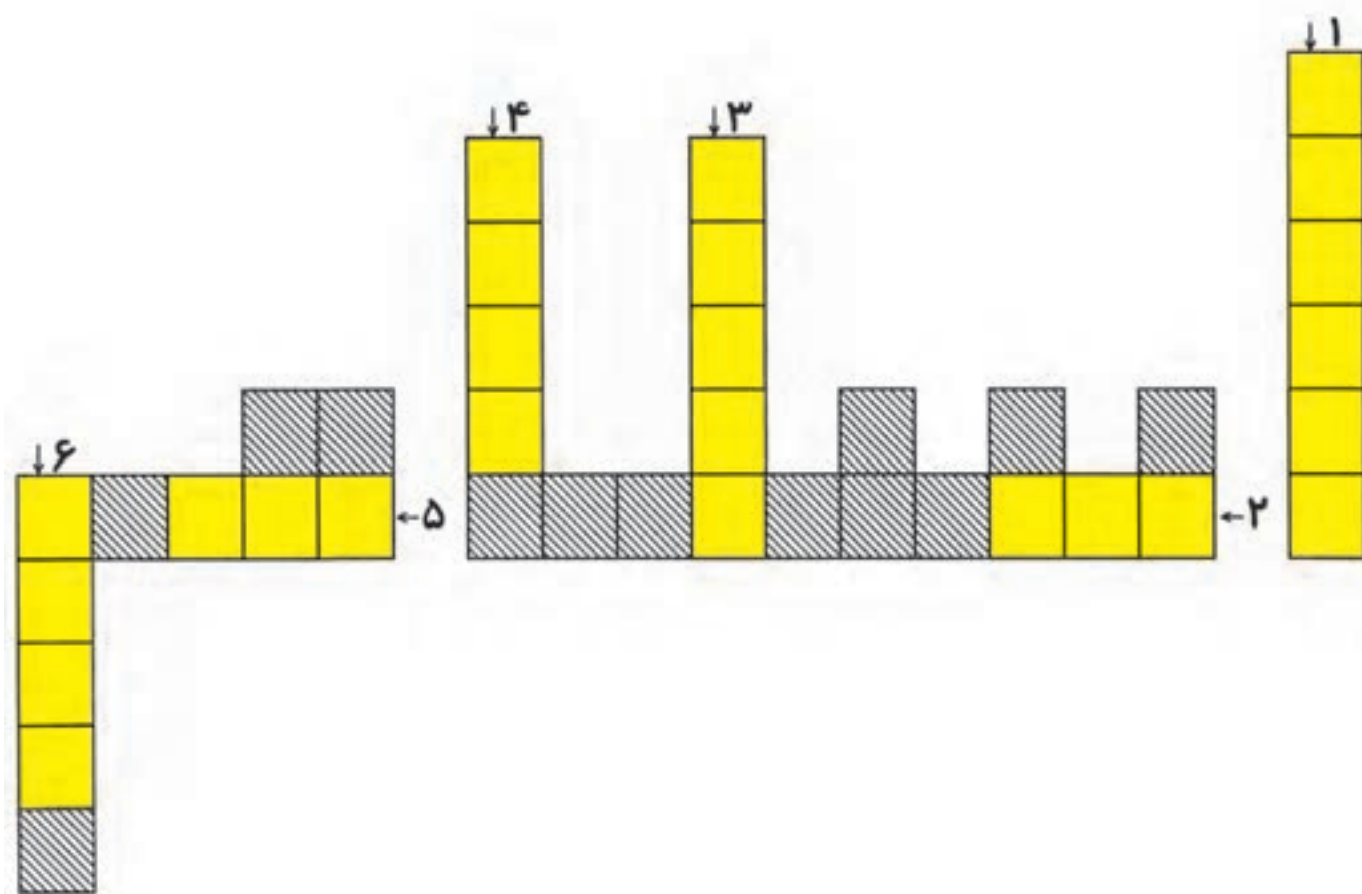
پدر جواب داد: «قبله همان خانه‌ی کعبه است که در شهر مکه قرار دارد. کعبه، خانه‌ی خدا است. همه‌ی ما مسلمانان برای خواندن نماز رو به خانه‌ی خدا می‌ایستیم و نماز می‌خوانیم.»

پرسش

- ۱- مسلمانان برای خواندن نماز به کدام طرف می‌ایستند؟
- ۲- خانه‌ی کعبه در کدام شهر قرار دارد؟

جدول

- ۱- به کسی که دستورهای دین اسلام را انجام دهد ..... می گویند.
- ۲- نام امام اوّل ما است.
- ۳- بهترین و کامل ترین دین ها است.
- ۴- نام آخرین پیامبر خدا است.
- ۵- هنگام نماز خواندن با او حرف می زنیم.
- ۶- همه ی مسلمان ها برای خواندن نماز به آن طرف می ایستند.

چگونه نماز می خوانیم (۱)

* اول وضو می گیرم.

* رو به قبله می ایستم و نیت می کنم. یعنی تصمیم می گیرم برای خشنودی خدا نماز صبح یا ظهر یا .... بخوانم.

* دست هایم را تا نزدیک گوش بالا می آورم و **اللَّهُ أَكْبَرُ** می گویم.

* وقتی که دست هایم را
پایین آوردم، «سورهی حمد» و
«سورهی توحید» را می خوانم.

سوره حمد

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ② الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ③ مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ ④ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَ
إِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ⑤ اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ⑥ صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ
الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَالضَّالِّينَ ⑦

سوره توحید

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ① اللَّهُ الصَّمَدُ ② لَمْ يَلِدْ وَ لَمْ يُولَدْ ③ وَ لَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ④

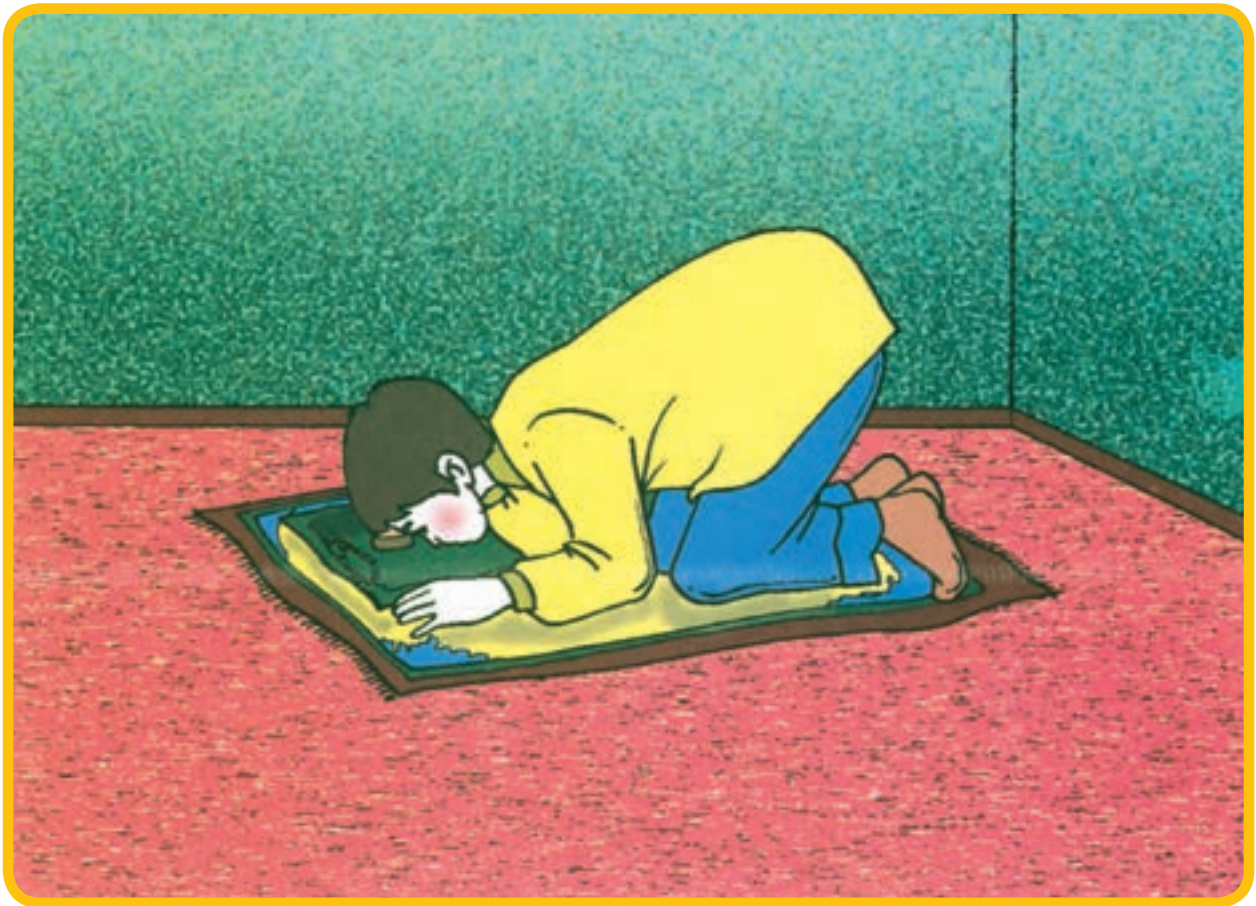

* پس از خواندن سوره‌ی حمد و توحید به رکوع می‌روم و می‌گویم:

«سُبْحَانَ اللَّهِ؛ سُبْحَانَ اللَّهِ؛ سُبْحَانَ اللَّهِ»

یا می‌گویم:

«سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ»

* بعد از رکوع می ایستم و سپس به سجده می روم و می گویم:

«سُبْحَانَ اللَّهِ؛ سُبْحَانَ اللَّهِ؛ سُبْحَانَ اللَّهِ»

یا می گویم:

«سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى وَبِحَمْدِهِ»

* از سجده بلند می شوم، می نشینم و دوباره به سجده می روم و همان ذکر

را می گویم.

* سپس برای رکعت دوم بلند می‌شوم و مانند رکعت اول سوره‌ی حمد و توحید را می‌خوانم.

* قنوت می‌خوانم یعنی سه بار می‌گوییم:

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ»

و یا می‌گوییم:

«رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ»

* رکوع و دو سجده را مانند رکعت اول انجام می‌دهم.

* روی دو زانو می نشینم و «تَشَهُد» می خوانم. یعنی می گویم:
 أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ.
 اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ.

* اگر نماز دو رکعتی بود، سلام می دهم و نماز را تمام می کنم هنگام سلام

می گویم:

«السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، السَّلَامُ عَلَيْنَا وَ عَلَىٰ عِبَادِ اللَّهِ
 الصَّالِحِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ»

چگونه نماز می خوانم (۲)

* اگر نماز سه رکعتی باشد، بعد از تَشَهُد بلند می شوم و در رکعت سوم

سه بار می گویم:

«سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ»

* رکوع و دو سجده را مانند رکعت اول و دوم انجام می دهم.

و تَشَهُد و سلام می خوانم و نماز را تمام می کنم.

* * * *

اگر نماز چهار رکعتی باشد:

* پس از سجده های رکعت سوم بلند می شوم و رکعت چهارم را مانند رکعت

سوم می خوانم.

* رکوع و دو سجده انجام می دهم.

* تَشَهُد و سلام می خوانم و نماز را تمام می کنم.

کار عملی

- * خواندن نماز را همراه با آموزگار خود تمرین کنید تا خوب یاد بگیرید.
- * در خانه هم، خواندن نماز را تمرین کنید.
- * سعی کنید همیشه نماز خود را اول وقت بخوانید.

وقت نمازهای هر شبانه روز

نماز صبح:

از اذان صبح تا طلوع خورشید.

نماز ظهر و عصر:

از اذان ظهر تا غروب خورشید.

نماز مغرب و عشا:

از اذان مغرب تا نیمه شب

وقت نماز است

آمد عمویم
باز از زیارت
سوغاتی آورد
یک دانه ساعت
شکل خروس است
این ساعت او
می خواند آواز
قوقولی قوقو
وقت سحر را
می داند انگار
امروز ما را
او کرد بیدار
خیلی صدایش
آرام و ناز است
می گفت: پاشو
وقت نماز است.

نماز صبح

رکعت اول:

۲ قرائت

۱ تکبيرة الاحرام

۴ سجده

۳ رکوع

رکعت دوّم:

٧ رکوع

٦ قنوت

٥ قرائت

٩ تَشَهُّد و سلام

٨ سجده

